

KÖNYV KÖNYVTÁR KÖNYVTÁROS

A Füzeki István Emlékérem 2005. évi díjazottja

Füzeki István 1956 forradalmának egyetlen ismert könyvtáros mártírja. Valószínűleg 1956. november 6-án lőtték agyon a szovjet katonák. Mint ismeretes, a mártír testvéröccse 2002-ben Emlékérmeket alapított, amelyet évről évre a forradalom kitörése vagy leverése napján adnak át az arra legérdemesebbnek. A kitüntetés eddigi díjazottjai (Horváth Tibor és Kasánszky Zsombor) igazi rangot adtak az Emlékéremnek, amelyet idén – az alapító okiratban foglaltak szerint (lásd: 3K, 2002. december) **PAPP ISTVÁN** kapott.

A meghitt, bensőséges, Füzeki István OSZK-beli márvány emléktáblája előtt rendezett ünnepség keretében vehette át a magas elismerést Papp István, akinek hatalmas és példamutató könyvtárosi, könyvtártudományi, egyszerre gyakorlati és legmagasabb szintű elméleti életművét sokoldalúan méltatták ebből az alkalomból.

A kitüntetéshez szívből gratulálunk!

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

14. évfolyam 12. szám

2005. december

Tartalom

<i>Könyvtárpolitika</i>	
A könyvtárak és a könyvtárosok jövője	3
<i>Műhelykérdések</i>	
Pegán Anita: Tatabányán októberben	9
Gerő Gyula: Évfordulók ürügyén a hétköznapi könyvtártörténet-írásról	17
Balogh András: Bibliopláza a (köz)művelődésért	29
Gracza Tünde–Somoskövi Istvánné: „mert az adatbázisok használata munkánk során nélkülözhetetlen”	34
<i>Konferenciák</i>	
Éger Veronika: A mese bővületében	37
<i>Extra Hungariam</i>	
Sonnevend Péter: Olvasáskultúra Észak-Amerikában	40
<i>Perszonália</i>	
W. Salgó Ágnes: Fazakas József (1910–2005)	54
<i>Könyv</i>	
Pogány György: Régi magyar könyvtár III/XVIII. század	56
Mezey László Miklós–Vajda Kornél: Komárom-Esztergom megye a magyarországi sajtóban (1990–1994) VIII/1–2. köt.	58

From the contents

The future of libraries and librarians. A jubilee conference to celebrate the 70 years of the Association of Hungarian Librarians (3);

Gyula Gerő: Anniversaries and library history writing (17);

Péter Sonnevend: Reading culture in North America (40)

Cikkeink szerzői

Balogh András, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárának munkatársa; *Éger Veronika*, a Magyar Nemzeti Galéria könyvtárának munkatársa; *Gerő Gyula*, ny. főszerkesztő; *Gracza Tiinde*, a Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum Könyvtárának igazgatója; *Pegán Anita*, az Országgyűlési Könyvtár osztályvezetője; *Pogány György*, az ELTE oktatója; *W. Salgó Ágnes*, az OSZK osztályvezetője; *Somoskövi Istvánné*, a Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum Könyvtárának munkatársa; *Sonnevend Péter*, főiskolai tanár

Szerkesztőbizottság:

Bartos Éva (elnök)

Biczák Péter, **Borostyániné Rákóczi Mária**, **Győri Erzsébet**,

Kenyeri Kornélia, **Poprády Géza**

Szerkesztik:

Mezey László Miklós és Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: 1827 Budapest, I. Budavári Palota F épület – Telefon: 224-3791; E-mail: 3k@oszk.hu;

Internet: www.ki.oszk.hu/3k

Közreadja: a Könyvtári Intézet

Felelős kiadó: **Dippold Péter**, a Könyvtári Intézet igazgatója

Technikai szerkesztő: **Korpás István**

Nyomta az AKAPRINT Nyomdaipari Kft., Budapest

Felelős vezető: **Freier László**

Terjedelem: 5,7 A/5 kiadói ív.

Lapunk megjelenését támogatta a

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Terjeszti a Könyvtári Intézet

Előfizetési díj 1 évre 4440 forint. Egy szám ára 370 forint

HU-ISSN 1216-6804

A könyvtárak és a könyvtárosok jövője

2005. november 25-én, az Országgyűlés Kongresszusi termében rendezte meg jubileumi, ünnepi ülését a Magyar Könyvtárosok Egyesülete. Az MKE-t hetven évvel ezelőtt, 1935-ben alapították, a kerek számú, jóval több mint félévszázados születésnap remek alkalom volt arra, hogy ezen a kiemelkedő helyszínen, igen sokak érdeklődésétől kísérvé nézzen szembe az ünnepi ülés közönsége azzal, ami a legfontosabb: a könyvtárak és a könyvtárosok jövőjével.

Az ünnepi ülés levezető elnöke *Mader Béla*, az MKE alelnöke, a Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtára főigazgatója volt. Könyvtáros még nem ült magasabb polcon, mondotta volt, és szavait kettős értelemben is vehettük. Az elnök maga nem kívánt előadást tartani, épp csak néhány bevezető szót szólott, ám ezek a szavak a később elhangzott nagyelőadások, valóban remek expozék legjobbjaival is felveheték a versenyt. Igen röviden, igen tömören, de a lényegről szólott *Mader Béla*, a talán legfontosabbakat mondotta ki. Idézzük:

„Evidencia, hogy intézményünk a legősibb információs intézmény, amely első pillanatától kezdve a tudás, a megismerés szolgálatában állt. Van egy másik evidencia is, nevezetesen az, hogy abban a társadalomban, amely egyre több joggal nevezi magát információs társadalomnak, vagy éppen tudástársadalomnak, a könyvtár alapintézmény, szerepe kiemelkedő, jövője megkérdőjelezhetetlen. Azonban tudjuk, hogy általában az evidenciák azok, amelyeknek a legnehezebb a bizonyítása. Vagy azért, mert nem tartjuk szükségesnek bizonyítani, vagy azért, mert feleslegesnek tartjuk. A könyvtárosok és a könyvtárak azonban az elmúlt időkben sem pihentek valós vagy vélt babérjaikon. Szerte a világban és itthon is olyan stratégiákat dolgoztak ki, olyan fejlesztéseket valósítottak meg, amelyek nyomán lehetővé vált egy újfajta társadalom információs igényeit kielégíteni. Egyetérthetünk abban, hogy a változások elsősorban az információs technológia változásaival kapcsolatosak. A könyvtárak az elsők voltak itt Magyarországon is azoknak az intézményeknek a sorában, amelyek fölismerték, hogy a digitális tartalmak, illetve a tartalmak digitalizálása az információk hatékonyságának megsokszorozódásával jár. A könyvtárak voltak azok, amelyek erre igyekeztek minden erejükkel fölkészülni. Az elektronikus katalógusok megjelenése, szinte minden munkafolyamat automatizálása, a tartalmak digitalizálásának megkezdése, ezen felül új, gyors szolgáltatások bevezetése csak úgy volt lehetséges, hogy ez a hivatás, ez a szakma – talán nem tűnik szerénytelenségnek, ha ezt mondom – mindegyik másnál erőteljesebben és igen magas színvonalon, rossz magyar szóval, informatizálódott. Egy amerikai rektor azt mondta, hogy a digitális forradalom igazi hősei a könyvtárosok. Ha sze-

rénységünkben egy kicsit túlzásnak tartjuk is szavait, tudjuk, hogy ez hatalmas mentalitásbeli változtatás nélkül nem lett volna lehetséges. Megváltozott még könyvtáraink fizikai képe is. A hagyományos könyvespolcok mellett egyre inkább ott vannak azok az eszközök, amelyekkel az új formátumú tartalmakat használni és használtatni tudjuk. Tulajdonképpen azt csináljuk, hogy mindenféle tartalmat, függetlenül annak formájától vagy formátumától, továbbra is gyűjtünk, föltárunk és szolgáltatunk. Minden bizonnyal ez a jövőnk. Ezt a jövőt egyetlen oldalról vagy irányból fenyegetheti csak veszély. Mindannyian tudjuk, hogy intézményeink lényegi eleme általában a tartalommal való foglalkozás. Nos, ha mi valamilyen okból a tartalmak között úgy próbálunk kategorizálni, hogy elsősorban a megjelenési formát, formátumot vesszük figyelembe, és ennek alapján fordítunk egyes dokumentumokra és ebből következően egyes szolgáltatásokra több, másokra kevesebb figyelmet, akkor nagyon könnyen tradicionális intézményeink elsorvadásához vezethet a dolog. Mégpedig mindkét szélsőséges esetben. Vannak olyan nézetek – 'hál Istennek nem a könyvtáros szakmán belül –, hogy a könyvtár dolga a klasszikus, papíralapú dokumentumokkal való foglalkozás, a digitális tartalmak elsősorban egy másik intézmény vagy éppen intézményrendszer föladata. A másik szélsőséges nézet az, amelyik azt mondja, hogy szinte csak a digitális tartalom van már érték, csak abban van, csak az hoz hasznot, következésképpen a hagyományos dokumentumok tartalmi és intézményei is egyre inkább elavulnak. Én azt hiszem, hogy közös véleményünk az, hogy évezredek hagyományaink, tapasztalataink alapján, de a legutóbbi évek tapasztalatai szerint is a tartalmat annak hordozójától, megjelenési formájától függetlenül kell tekinteni, és a mai élet kínálta marketing és menedzsment technikákat ennek a tartalomnak, a benne rejlő értékeknek a komplexebb szolgáltatására kell fordítanunk. Ha ezt a feladatot teljesítjük, akkor tesszük a legnagyobb szolgálatot az országnak is, a világnak is."

Az elnök szavai után, a programnak megfelelően, két olyan előadás következett, amely mintegy perspektívába, keretbe állította a később elhangzandókat. *Könyvtárak jövőképe a világban, szerepük a WSIS folyamatban* címmel az IFLA Szakmai tevékenységek koordinátora, a holland M. J. Sjoerd Koopman és az MKE alelnöke, az Országgyűlési Könyvtár Képviselői Kutatószolgálatának vezetője, Haraszi Pálné tartottak lényegében közös, egymásra minden szempontból „rímelő” előadást. M. J. Sjoerd Koopman az IFLA legfrissebb állásfoglalásairól, terveiről, koncepcióiról, stratégiáiról számolt be, elsősorban azzal keltve nem is kicsiny konsternációt, hogy még a napokkal korábbi IFLA-együttlétek, konferenciák, jegyzőkönyvek adatait is „szállította”, szinte naprakészre tette a hallgatóságot a világfolyamatok legutóbbi, jelen állását, trendjeit illetően. Haraszi Pálné is a legfrissebb tényeket, adatokat sorjázta, 2004-2005-ös IFLA-dokumentumokra hivatkozott, azok tartalmát ismertette, azok hazai vonatkozásaira is felhívva a figyelmet. Szólt arról is, mik a prioritások ma a világ könyvtárügyében. Ezek közül a legfontosabbak az információs szabadságjogok, a hozzáférés és kifejezés szabadsága (mind fizikai, mind szellemi értelemben), a gyarapítás és gyűjteményfejlesztés (elsősorban az időszaki kiadványok elektronikus változatainak tekintetében), a bibliográfiai számbavétel, a nemzetközi katalogizálás, a megőrzés és

konzerválás, a kéziratok digitalizálása, az információs technológia változásainak követése. Az információs technológiával kapcsolatban külön is kiemelendő, hogy a könyvtárosok előtt az a feladat áll, hogy segítsék a társadalmat az információs eszközök használatának elsajátításában. Végül a prioritások közt szerepel a minőségmenedzsment kérdésköre, különösen a szolgáltatások minőségi oldalainak vizsgálata, minősítése, a marketing (elsősorban mint a politikusok megnyerésének eszköze), valamint a könyvtárosok továbbképzésének problémanyalábja.

Miután M. J. Sjoerd Koopman és Haraszi Pálné a könyvtárak és könyvtárosok jövőjét mintegy világperspektívából tekintette át, *Skaliczki Judit*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Könyvtári Főosztályának vezetője lépett az előadói pódiumra. Az ő tiszte az ünnepi ülés címében szereplő problémakör könyvtárpolitikai megvilágítása volt. Skaliczki, Judit mindenekelőtt üdvözölte a hetvenéves Egyesületet, gratulált a születésnaposnak, majd külön is köszöntötte azokat, akik az Egyesületben funkciót, munkát vállaltak vagy vállalnak. Hisz ők azok, akik az igazi könyvtárosi éthoszt képviselik, akik rendes napi munkájuk mellett külön, közösségi feladatokat is vállalnak. Az MKE a múltat jövőbenézással ünnepli – mondotta a főosztályvezető asszony –, úgy gondolom, komoly jövő áll előtte. Isten éltesse!

Skaliczki Judit ezután arról szólott, hogy a globalizációnak, a világtrendeknek hatalmas hatása van a könyvtári stratégiára. Kihívások érik a könyvtárügyet, mindenekelőtt az információs technológia fejlődésének a kihívása, de igen jelentősek a gazdasági kihívások is. A kihívásokra adott válaszok, a hasonló trendek hasonló válaszokat involváltak, hasonló megoldásokat hoztak létre a különböző országokban. A hasonlóság mellett azonban egyedi válaszokra is szükség van. A továbbiakban felsorolta azokat az alapidokumentumokat, amelyek meghatározzák a hazai könyvtárpolitikát. Elsőként az Európai Unió fejlesztési irányelveiről szólt a főosztályvezető asszony, majd az országos hazai fejlődéspolitikai koncepcióról beszélt, kifejezve azt a reményét, hogy a Nemzeti Fejlesztési Tervben megfelelő súllyal szerepel majd a könyvtári terület. A könyvtári törvény annak idején kimondta, hogy az információs társadalom alapfeltétele a könyvtári rendszer; a könyvtári rendszer fenntartása és fejlesztése stratégiai fontosságú, valamint azt is, hogy a könyvtári rendszernek az állampolgárok érdekeit kell szolgálnia. Ettől eltérni nem kell, nem szabad, és ez nyilván meghatározza a következő stratégiai ciklust is. Az Európai Unió fejlesztési irányelvei szerint Európát vonzóbbá kell tenni a befektetések számára, hogy a növekedés érdekében elsőrendű fontosságú a tudás és az információ javítása. Nos, ezekhez a trendekhez, irányokhoz igazodik az, hogy a stratégiában mint célkitűzés jelenik meg a versenyképes, az igazságos és biztonságos Magyarország. A versenyképes Magyarország tartós gazdasági növekedést feltételez, az igazságos a társadalmi, gazdasági és területi pozíciók megeremtését, a hozzáférés növelését, az esélyteremtést, a biztonságos Magyarország a kiszámíthatóságot, a jövő számára fontos forrásokat feltételezi, amelyek a kulturális intézmények nélkül elképzelhetetlenek, alapvető szükség hát a kulturális szolgáltatások fejlesztése. Nekünk az a jó jövő, ha könyvtárakat építenek, ha a könyvtári szolgáltatásokat fejlesztik, ha a kreativitást fejlesztik. Sok szó esett már eddig is – mondotta Skaliczki Judit – a digitalizálásról. Ebben a tartalomszolgáltatás jelenik meg. A kulturális infrastruktúra fejlesztése az örökség védelmében. Az, hogy mit viszünk át a jövőbe.

Különös hangsúllyal szólt a főosztályvezető asszony a folytonosságról, a kontinuitásról is. A mi könyvtárügyünk szerencsés – mondotta. Vállalhatjuk a múltun-

kat. Majd felsorolta, melyek azok a legfontosabb területek, ahol ennek a folyamatoságnak kiemelt szerepe van. Az egyik az, hogy a társadalmi fejlődés irányaihoz kell kapcsolódnunk. A versenyképesség megteremtéséhez, fokozásához a tudás, az információkhoz való eljutás az egyik legfontosabb feltétel. Kiemelt terep a hozzáférés biztosítása is. Amióta könyvtár van, ez mindig alapvető volt. Igen fontos az esélyteremtés is. Ez ma elsősorban a hátrányos helyzetűek, valamint a hátrányos helyzetű kistéleplések esélyeinek megteremtését jelenti. Fundamentális jelentősége van az információs, kommunikációs technológia fejlesztésének is. Mindezeknek hangsúlyosan kell megjelenniük a 2007–2013 közötti időre vonatkozó stratégiában. Végül, de nem utolsó sorban szólt az ember középpontba való állításáról. A kiszolgáló, vagyis a könyvtárat, annak szolgáltatásait igénybe vevő emberről éppúgy érvényes ez, mint a kiszolgáló emberről, a könyvtárosról. Nagy vonalakban ez a könyvtárpolitika jövőképe. Azé a könyvtárpolitikáé, amelyet a hazai könyvtárügy egészének szükséges támogatnia a siker érdekében. Ennek a könyvtárügynek az állampolgárok társadalmi beilleszkedésén kell dolgoznia, hozzá kell járulnia a társadalmi szerepek megerősödéséhez, ahhoz, hogy az állampolgárok az Európai Unió egyenrangú tagjaivá váljanak. A megfelelő nyelvtudással és sok-sok egyéb tudással, aminek a lehetőségét a könyvtárak biztosítják. Végül, zárta szavait Skaliczki Judit, igen fontos az olvasás szerepének megerősítése. Erre azért is szükség van, hogy megőrződjék az emberi humánus, ott ahol van mit megőrizni, visszaszerződjön ott, ahol eltűnt és kialakuljon ott, ahol ma nincsen.

A következő előadó a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke, Bakos Klára volt, aki *A Magyar Könyvtárosok Egyesületének szerepe a könyvtárügy jelenének, jövőjének alakításában* címmel tartotta meg referátumát. Azzal az állítással indított, hogy a könyvtári szakma, a mi szakmánk mindenekelőtt progresszív szakma. Azonnal igazolta is ezt a nem éppen bártortalan megállapítást. Hosszabb idézetet olvasott fel egy ma divatos filozófustól, Kiss Endrétől. A professzornak épp inkriminált, 2003-as keltezésű operátumában arról esett szó, hogy az informatikai forradalom a jövő forradalma, hogy az (informatikai) világ láthatatlanul jött új világ, hogy a maiban is jelen van ugyan, ám elsősorban a jövő „kísértete”. Mi könyvtárosok csak csodálkozunk az ilyenféle szövegek olvastán – mondotta Bakos Klára. Méghogy a jövő, méghogy láthatatlan, méghogy ... Ugyan már! Hisz a könyvtárosok már a nyolcvanas évek elején longum et latum beszéltek mindenről, ami az informatika „új” világát jelenti, és ha épp nem is digitalizáltak még, annak lehetőségeit rendre számbavették, szimulálták, és digitalizálás nélkül is alkalmazták. éppen nem csak kivételképpen az új technológiát.

Bakos Klára igen fontosnak mondotta mindazt, amit Skaliczki Judit a folytonosságról, folyamatosságról, kontinuitásról állított előadásában. És ez a folyamatosság is a szakma, a könyvtároság progresszivitását igazolja. Múlt, jelen és jövő egységes egésznek alkotnak, kitűnően példázza ezt maga az alapítás ténye is, azé az alapításé, amelynek hetvenedik évfordulóját ünnepelte a konferencia. Nem azt emelte ki az előadó, hogy létrejött maga az egyesület, hanem azt, hogy megfogalmazódott – már akkor –, hogy egyáltalán szükség van egyesülésre, egyesületre, hogy az alapítók nemzetközi trendekre hivatkoztak, hogy a külföldi kapcsolatok alapvető fontosságát emelték ki, hogy a kulturális összeköttetésekről beszéltek, hogy az egyesülési jogról cseréltek – igen magas szinten – eszmét. Ez a progresszivitás végighúzódtott az Egyesület hetven esztendő történelmében. Nemcsak az információs társadalomra

és annak problematikájára való utalásokban, de – például – a képzés és továbbképzés szükségszerűségének, alapvető fontosságának felismerésében és folyamatos nyomatékozásában is. A képzéssel kapcsolatos szükségszerűségek felismerése már az Egyesület alapításakor felmerültek. De felmerült, és éppen nemcsak periférikusan a dokumentumellátás problematikája is, méghozzá igen hangsúlyosan a vidék dokumentumellátása vonatkozásában is.

Befejezésül, de mintegy legfőbb mondandóját hangsúlyozva, arról szólt Bakos Klára, hogy az Egyesületnek mindenkor, ma talán még inkább mint valaha, az egyik legfontosabb funkciója, hogy teret, fórumot, lehetőséget nyújt a problémák „kihordására”, megfogalmazására, azok megvitatására a lehető legszélesebb, legtágabb szakmai körökben. Az Egyesület mindenkor partner és kezdeményező volt stratégiai fontosságú kérdések pertraktálásában, megoldáshoz segítségében. Nyilvánosságot teremtett a szakma számára, és teremt ma is – folyamatosan. Előkészíti, lehetővé teszi és támogatja a könyvtárpolitikai döntéseket. De sugározza „kifelé” is a szakma hozadékát. Közvetíti azt a képet a könyvtárról, a könyvtárosról és a könyvtárügyről, amit az állampolgároknak tudniuk kell ahhoz, hogy éljenek, élhessenek az épp a szakma által felkínált lehetőségekkel.

A nagy előadások után kerekasztal-beszélgetésre, vagy – ahogy a meghívóban korszerűen-posztmodernül szerepelt – panelbeszélgetésre került sor. Ennek az első panelbeszélgetésnek *Bartos Éva*, az MKE elnökségi tagja, a Könyvtári Intézet igazgatója volt a moderátora. *Bartos Éva* azzal indított, hogy megállapította: az előadások a nagy trendekről, az általános problematikáról, a központi kérdésekről szóltak. Szakmánk azonban erősen specializált, szükség van hát e kérdések, problémák, trendek konkrétiázálására. Hisz más-más hagyományai, funkciói, feladatai, sőt más-más használói vannak a különböző könyvtártípusoknak. A panelbeszélgetés tehát a szakmán belüli szakterületek speciális kérdéseivel kell hogy foglalkozzék. Ehhez képest alakult persze a beszélgetésben résztvevők kiválogatása is. A terem közepén, vörös bársonyszékekben (ne feledjük, az Országgyűlés Kongresszusi termében folyt az ünnepi ülés) a következők kaptak helyet: *Ambrus János*, az Országgyűlési Könyvtár főigazgatója, *Bondor Erika*, az MKE Könyvtárostanárok Szekciójának elnöke, *Fodor Péter*, a FSZEK főigazgatója, *Dippold Péter*, az OSZK tudományos igazgatója, *Murányi Lajos*, az MKE Tanácsának elnöke, az MTAK osztályvezetője, *Ramháb Mária*, a kecskeméti Katona József Megyei Könyvtár igazgatója, *Tiszavári Ferencné*, az Iparművészeti Múzeum Könyvtára igazgatója és *Virágos Márta*, a Debreceni Egyetemi Könyvtár főigazgatója. Gondolható, hogy egy ilyen, minden szempontból reprezentatív grémium tagjai igen alaposan meghányták, vetették az országos szakkönyvtárak, az egyetemi és főiskolai könyvtárak, a közkönyvtárak, a nemzeti könyvtár, a múzeumi és iskolai könyvtárak speciális kérdéseit. A moderátor persze igen ügyesen szervezte meg a beszélgetést, először a jövőkép rövid, aforisztikus meghatározását, kijelölését kérte a résztvevőktől, majd módot adott a konkrétabb, részletesebb kifejtésre. végül, aranyos humorral azt kérdezte, mire szeretnének a jelenlévők visszaemlékezni öt esztendő múltán. Természetesen magát a beszélgetést sem foglalhatjuk össze annak rendje és módja szerint, hisz’ szinte önálló füzetet lehetne megtölteni a kiselőadásokból és spontán feleletösdiből, no meg szellemesnél szellemesebb válaszokból–viszontválaszokból és mélyértelmű (ugyancsak kontextusfüggő) apercukból álló panelbeszélgetés anyagából. Amit mindenképp ki kell emelnünk.

az az, hogy a nagyelőadások nagy kérdései és aporiái, prioritásai és stratégiai fejtegetései rendre felmerültek itt is, csakhogy – ahogyan azt Bartos Éva igazgató-asszony kérte – konkretizálva, az egyes területek, könyvtártípusok szemszögéből nézve. Azt azonban semmiképp sem hallgathatjuk el, hogy az egyik fő téma a könyvtárak közti együttműködésnek a jelenleginél sokkal nagyobb fontosságára való utalás volt (elsősorban Ambrus János és Fodor Péter kijelentéseiben), az érdekérvényesítés speciális módozatainak fejtegetése (Fodor Péter excellált ebben), a könyvtárépítési programok nyomatékos követelése (Ramháb Mária „veszszőparipája”), a képzés kérdésköre (megfejelve a könyvtárostanárok külön, speciális etikai kódexének kívánalmával, természetesen Bondor Erika részéről), a nemzetközi együttműködés újabb formáinak és normáinak bemutatása (Dippold Péter), az olvasás éppen nem elhanyagolható fejlesztésének kérdésköre (Ramháb Mária), a hierarchikus könyvtári berendezkedés helyett a feladatközpontú munkaszervezés kívánalmának fejtegetése (Dippold Péter), a felhasználóközpontúság speciális eseteinek taglalása (Virágos Márta) és – igencsak illeszkedve az ünnepi ülés címéhez-szemléhez – a könyvtáros személyiségének, e személyiség fontosságának kiemelése (elsősorban, de korántsem egyedül: Virágos Márta).

Az ebédszünet után a résztvevők a szomszédos országokból érkezett, az ottani magyar könyvtáros szervezetek képviselőinek beszámolóit, majd az ünnepi ülés külföldi résztvevőinek a panelbeszélgetését (a moderátor *Hegyközi Ilona*, a Könyvtári Intézet osztályvezetője) hallgathatták meg, hogy utána ismét előadások következzenek. *Vasas Livia*, a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtára főigazgatója, az MKE–IKSZ képviselője az EBLIDA-nál *Az EBLIDA érdekérvényesítő tevékenysége a könyvtárakért az EU-ban* címmel, *Zana Gabriella*, az Európai Parlament Könyvtára információs szakértője *Az Európai Bizottság és az Európai Parlament könyvtárai, az EUROLIB hálózat* címmel tartott előadást (ezt a két referátumot következő számaink egyikében tehetjük közzé).

Mint beszámolóinkból is kitűnhetett, korántsem szokványos ünnepi ülésről volt szó. Nemesak a helyszín okán, hanem az elhangzott előadások, beszélgetések, beszámolók szövegei miatt. Valóban arról volt szó, a ma lehetséges legmagasabb szakmai színvonalon és a legrangosabb szakértők, szakmánk mai legnagyobbjai tevékeny részvételével, hozzájárulásával, teljes erőbedobásával, amit a cím ígért: a könyvtárak és a könyvtárosok jövőjéről. És hát: van-e ennél fontosabb, mindnyájunkat egzisztenciálisan jobban érintő téma? Az egyik kolléga menet közben azt súgta a fülembbe: ez a konferencia többet ér, rangosabb mint egy vándorgyűlés. Nos, én talán nagyobb híve vagyok a vándorgyűléseknek, mint említett kollégám, de hogy az ünnepi ülés sem adta alább, mint a legjobb vándorgyűlések, az bizonyos. És éppen ezért lenne fontos, hogy az ülés anyaga, a maga teljességében megjelenjék nyomtatásban is. Egy, a miénknél sokkal részletesebb (és pontosabb) beszámoló sem pótolhatja a teljes anyagot, annak gazdag hozadékát. (VK)